

5. 1996 Stockholm Genel Kurul Toplantısı

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi 5. Genel Kurul toplantısı 5-9 Temmuz 1996 tarihleri arasında İsveç'in başkenti Stockholm'de yapılmıştır.

Açılış toplantısı sırasında dönem başkanı İsviçreli Dışişleri Bakanı Flavio Cotti'ye, soru cevap bölümünde, AGİT Parlamenter Asamblesi Başkan Yardımcısı ve 1-6 Mayıs 1995 tarihleri arasında Türkiye'ye gelen Asamble heyeti Başkanı Willy Wimmer; bu delegasyonun Türkiye'deki izlenimlerini aktardığı raporu hükümetler kanadına sunduğunu ancak hükümetler kanadının bu konuda bir tepki göstermediğini belirterek nedenini sormuştur. Cotti ise bu konuyu inceleyeceğini belirtmiştir.

Asamble gündemine ek madde talebi olarak 5 ülkeden (ABD, İsveç, İngiltere, Danimarka, Hollanda, Norveç) 17 üyenin imzaladığı 'Türkiye ' başlıklı bir karar tasarısı sunulmuştur.

'The OSCE Parliamentary Assembly'

1. Hoping that the excellent cooperation and dialogue between representatives of the Turkish nation and the OSCE Parliamentary Assembly, engendered by the Assembly's May 1995 Delegation visit, will continue in the same positive spirit;

2. Concerned about ongoing violence in Turkey which is causing losses of thousands of lives and large-scale human suffering;

10

3. Condemning terrorism in all forms, especially by radical groups such as PKK, and calling for the urgent termination of any kind of logistical and financial support provided by some countries;

4. Reaffirming previous Declarations of the OSCE Parliamentary Assembly concerning the appeal to release all prisoners detained solely for non-violent expression of their views, including three former Members of the Turkish Grand National Assembly;

5. Welcomes legislative efforts to amend the Constitution to eliminate such provisions which, as remnants of military rule, restrict political activities fundamental to democratic societies;

6. Calls upon the Turkish Government and Parliament to abolish Article 8 of

the Anti-Terror Law, Article 312 of the Penal Code and other statutes which violate the principle of freedom of expression;

7. Urges the Turkish Government to take urgent action to halt widespread use of torture by police and other officials, and to end its persecution of medical professionals and NGOs who provide treatment to victims of torture and expose human rights abuses;

8. Calls upon the Turkish Government to promote economic, social, cultural, legislative and other peaceful means to solve internal problems, in particular those concerning the Kurdish population in southeastern Turkey;

9. Urges the Turkish Government to establish consultative mechanisms with non-violent Kurdish based organizations, which recognize the territorial integrity of Turkey, to defuse sources of conflict and propose strategies to resolve the crisis in southeastern Turkey;

10. Welcomes an invitation by the Turkish Grand National Assembly for an OSCE Parliamentary Assembly delegation to visit Turkey to examine developments in the human rights situation and the respects of OSCE commitments since the visit of last Assembly delegation in May 1995;

11. Urges the Chairman-in-Office of the OSCE to send a personal representative to Turkey, in conjunction with the aforementioned Parliamentary Assembly delegation, to develop recommendations regarding the scope and mandate of future OSCE activities.

(AGİT Parlamenter Asamblesi ;

1. AGİT Parlamenter Asamblesi ile Türk milletinin temsilcileri arasında Asamble delegasyonunun Mayıs 1995'de gerçekleştirdiği ziyaret ile oluşan mükemmel işbirliği ve diyalogun aynı olumlu ruhla devam edeceğini ümit ederek;

2. Türkiye'de binlerce hayatın kaybına ve insanların büyük acılar çekmesine neden olan şiddetin devam etmesinden kaygı duyarak;

3. Terörizmin bütün şekillerini, özellikle PKK gibi radikal gruplar tarafından gerçekleştirilenleri kınayarak ve bazı ülkeler tarafından sağlanan mali ve lojistik her tür desteğin derhal sona erdirilmesi çağrısında bulunarak;

4. AGİT Parlamenter Asamblesinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin eski 3 üyesi dahil olmak üzere, yalnızca düşüncelerini şiddete başvurmaksızın ifade etmelerinden dolayı tutuklu bulunan tüm mahpusların serbest bırakılmasına ilişkin önceki bildirimlerini teyit ederek;

5. Anayasanın askeri dönemden kalan ve demokratik toplumların temelindeki siyasi faaliyetleri kısıtlayan hükümlerin kaldırılması amacıyla değiştirilmesi yolundaki yasama çabalarını memnuniyetle karşılayarak;

6. *Türk Hükümetine ve Parlamentosuna Terörle Mücadele Kanunu'nun 8. maddesi, Ceza Kanunu'nun 312 nci maddesi ve ifade özgürlüğü ilkesini ihlal eden kanunların ortadan kaldırılması çağrısında bulunur;*

7. *Türk Hükümetinden ivedilikle harekete geçmesini, polis ve diğer görevlilerce geniş ölçüde işkence uygulanmasını durdurması ve insan hakları ihlallerini ortaya koyan ve işkence kurbanlarını tedavi eden tıp mesleği mensupları ve hükümet dışı örgütler hakkındaki takibe son verilmesini talep eder;*

8. *Türk hükümetini özellikle Türkiye'nin güneydoğusundaki Kürt halkı ile ilgili iç sorunları çözmeye yönelik ekonomik, sosyal, kültürel, yasal ve diğer barışçıl araçları geliştirmeye çağırır.*

9. *Türk hükümetinden Türkiye'nin toprak bütünlüğünü tanıyan, şiddete başvurmeyen Kürt örgütleri ile uyuşmazlık kaynaklarını ortadan kaldıracak ve Türkiye'nin güneydoğusundaki bunalımı çözecek stratejiler önerecek danışma mekanizmaları kurmasını talep eder.*

10. *Asamble delegasyonunun Mayıs 1995'deki son ziyaretinden bu yana ve insan hakları ve AGİT taahhütlerine saygı konularındaki gelişmeleri incelemek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından bir AGİT delegasyonunun davet edilmesini memnuniyetle karşılar.*

11. *AGİT dönem başkanından anılan Asamble delegasyonu bağlamında AGİT faaliyetlerinin kapsamı ve geleceği ile ilgili tavsiyeler geliştirmek üzere Türkiye'ye kişisel bir temsilci göndermesini talep eder.)*

Ek maddenin Asamble gündemine alınabilmesi için Daimi Komite üyelerinin mevcut bulunanlarının 2/3 nün bu doğrultuda oy vermesi gerektiğinden bu öneri Daimi Komite gündemine alınmıştır. Daimi Komitenin ilk toplantısına uçak rötarı nedeniyle katılamayacağını anlayan heyetimiz Asamble başkanı nezdinde girişimde bulunarak kendisinin bulunmadığı bir ortamda bu konunun ele alınmasına itiraz etmiş ve bir sonraki daimi komite toplantısına ertelenmiştir.

Heyetimiz Türkiye'de yaptığı toplantılarda ek maddenin tamamen reddi; bu mümkün görülmediği takdirde, metnin Türkiye gerçeklerine uygun daha yapıcı ve bir karar tasarısından çok asambelenin bir açıklaması şekline dönüştürülmesi yönünde bir politika izlenmesine karar vermiştir.

Daimi Komite toplantısında önce metnin mimarı ABD'li Steyni Hoyer'le bir görüşme yapan heyetimiz karar tasarısına yapılan itirazlarımızı anlatmış ve değişiklik önerilerimizin dikkate alınmasını istemiştir. Steyni Hoyer önerimizi olumlu karşılamış ve bu konuda çalışmalarda bulunacağını belirtmiştir.

Daimi Komite toplantısı sırasında 'Türkiye Ek Maddesi' gündeme konulup konulmaması oylaması yapılmıştır. Oylamada 26 ülke konulması yönünde oy kullanırken Türkiye'nin yanı sıra Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Azerbaycan, Letonya, Fransa, Macaristan ve Makedonya'nın içinde bulunduğu 9 ülke karşı oy kullanmış, Hollanda, Slovakya ve Slovenya'da çekimser kalmıştır. Ek madde önerisi üzerinde görüşülmek üzere Demokrasi ; İnsan Hakları ve İnsani Meseleler Komitesine gönderilmiştir.

Komite toplantısına Amerikan heyeti daha önce verdiği karar tasarısından vazgeçerek Türk heyeti tarafından önerilen değişikliklerin de yer aldığı ve daha dengeli yeni bir metin sunmuş ve bu metin üzerinde çalışılmasını teklif etmiştir.

Ancak Türkiye aleyhine takındığı açık tutumla tanınan İngiliz Tom Cox, statüye göre(1) yeni metin zamanında sunulmadığı için ek madde olarak sunulan ilk karar tasarısının ele alınabileceği ve ancak buna yapılacak değişiklik tekliflerinin oylanabileceğini belirtmiştir. Komite de bu itirazı dikkate alarak ilk karar tasarısını ve Türkiye'nin önerdiği değişiklikleri ele almıştır. Karar tasarısına komite ' PKK'yı ismen terör örgütü olarak niteleyen ve bazı ülkelerin sağladıkları mali ve lojistik desteğe derhal son verme çağrısında bulunan' maddenin eklenmesine ve Asamble'den bir delegasyon gönderilmesi yerine TBMM'nin bu konuda bir davette bulunması durumunda bir heyet göndermeye karar vermiştir. Metin 51 evet oyuna karşı 6 red ve 2 çekimser oyla kabul edilerek genel kurula gönderilmiştir.

Genel Kurul toplantısı sırasında' Stockholm Nihai Belgesine' eklenmeyerek ayrı bir ek konu olarak Türkiye karar tasarısı maddeleri ve bütün halinde oylamaya sunulmuştur. Oylama sırasında Danimarkalı sosyalist parti üyesi Björn Elmquist PKK'nın ismen zikredilmemesini, PKK'nın Türkiye'ye karşı ateşkes ilan ettiğini oysa Türk hükmetinin buna cevap vermediğini belirterek bu maddenin kabul edilmemesini istemiştir. Amerikalı Steyni Hoyer ise PKK'nın bir terör örgütü olduğunu ve bu nedenle bu maddenin muhafaza edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Yapılan oylamada büyük çoğunluk bu maddenin kalması yönünde oy kullanmıştır.

Metnin tamamı oylanırken Asamble üyelerinin bir kısmı hiç oylamaya katılmamış bu nedenle evet oyu verenlerin sayısı beklenen düzeyde olmamış buna rağmen Türkiye'deki güvenoylamasına katılmak için Türkiye'ye dönmüş bulunan Türk grubunun da toplantıda hazır bulunamaması nedeni ile karar kabul edilmiştir.